

KASZMÁN-SARÓKA LILIÁNA

JÁTÉKTÁR TANANYAGOK ISMÉTLÉSÉHEZ

Az élménypedagógiai játékok mellett egyszerűbb gyakorlatokkal is meg lehet alapozni a jó hangulatot az osztályban, kicsit fel lehet rázni a fáradó kamaszokat, és színesíteni lehet az oktatási folyamatot. A mostani játéktárban olyan gyakorlatok kapnak helyet, melyeknek elsődleges célja az ismétlés izgalmasabbá és szórakoztatóbbá tétele.

A tanulás során kiemelkedő helyet kell, hogy kapjon az ismétlés, a megszerzett készségek és ismeretek újonnan alkalmazása. Az ismétlő kérdések, feladatlapok, tanulási szoftverek és kooperatív tanulási módszerek mellett lehetőségünk van olyan játékokat is játszani, melyekhez nem kell igényes előkészület, mégis színesebbé teszi a tanórát.

Az alábbi játékok szinte bármelyik tanórán felhasználhatóak.

PÁRKERESŐ ISMÉTLÉS

Időkorlát: 5–10 perc

Előkészület: Annyi kiegészítendő ismétlő kérdést készítsünk el, amennyi diák van az osztályban (egy-egy lapon egy kérdés legyen).

Eszközигény: lapok a kérdésekkel, ragasztószalag, stopperóra

A gyakorlat céljai: a tananyag ismétlése, kimozdulás a padok mögül

A gyakorlat leírása: Minden diák húz egy lapot, melyen egy kérdés található, majd választ egy embert, akinek a hátára felragasztja azt. A diákok ne lássák, milyen kérdések kerülnek a hátukra, hagyjuk, hogy ezt a játék során maguk derítsék ki a többiek segítségével. Mikor minden diák hátára felke-

rültek a lapok, a tanár az első körben arra kéri meg őket, hogy úgy keressenek maguknak párt, hogy a hátukon lévő kérdésekre közösen meg tudják fogalmazni a választ. Egy percük van arra, hogy a kérdéseikre a válaszokat a lehető legrészletesebben fogalmazzák meg egymás között. A második körben mindenkinek új párt kell keresnie, s fél perc alatt meg kell tárgyalniuk egymás kérdéseit. A harmadik körben már csak húsz másodpercük van ugyanerre az újabb párosoknak. A harmadik kör után mindenki leveleszi a kérdést a hátáról, és tetszőleges sorrendben mindenki megválaszolja a saját kérdését. Szükség esetén a választok kiegészítjük, javítjuk stb.

Megjegyzés: Ha kisebb létszámú osztályban alkalmazzuk ezt a kis gyakorlatot, akár két kérdést is felírhatunk egy-egy lapra.

BINGÓ, FELTURBÓZVA

Időkorlát: 10–15 perc

Előkészület: Az ismétlendő tananyagból készítsünk elő tíz kulcsszót s ezekkel kapcsolatos definíciót, meghatározást.

Eszközигény: a diákoknál íróeszköz és papír (vagy a füzetük), tábla, íróeszköz a táblára

A gyakorlat célja: a tananyag játékos ismétlése

A gyakorlat leírása: Minden diák készítsen egy háromszor hármas bingórácsot. Mindeközben a tanár felírja a táblára az előre kiválasztott tíz kulcsszót. A diákok a megadott

kulcsszavakból egyet-egyét beírnak a négyzetrácsba, tetszőleges módon (az ő döntésük, melyik kulcsszót hagyják ki a tízből). Mikor mindenki kitöltötte a négyzeteket, a játék elindul. A tanár tetszőleges sorrendben felolvassa/elmondja a definíciókat, meghatározásokat, s a diákoknak az ehhez kapcsolható kulcsszót kell áthúzni a lapjukon. Amikor valamelyik diák kihúz egy sort vízszintesen, függőlegesen vagy keresztben, felkiált: „Bingó!” A három kihúzott szót visszaolvassa, s elmondja a jelentésüket. Így tudja a tanár ellenőrizni, hogy valóban jól dolgozott-e eddig. Neki innentől kezdve az a feladata, hogy az összes kulcsszót kihúzza a rácsból. A következő diákok, akiknek szintén sikerül egy sort kihúzniuk, az első diákhöz hasonlóan felolvassák a három szót a jelentéssel együtt, s a tanár a diákok bevonásával ellenőrzi azok helyességét.

Megjegyzés: A játék felhasználható az előzetes tudás felmérésére is.

Variációk: Nagyobb tananyag ismétlésénél akár négyszer négyes négyzetrácsot is készíthetünk, így érdemes 18–20 kulcsszót is előkészíteni.

LÁNC, LÁNC...

Időkorlát: 10–15 perc

Előkészület: Ahány diánkunk van, annyi kis kártyát készítsünk el, s annyi kérdést a válasszal. A kártya egyik oldalára kerüljön egy kérdés, a másik oldalára egy válasz, de ez a két információ ne tartozzon egymáshoz.

Lehetőség szerint úgy helyezzük el a kérdéseket és a válaszokat a kártyára, hogy ha egymás mellé helyezzük őket, akkor egy láncot alkossanak. Pl. ha három diánkunk van, az első kártyán van az egyes kérdés és a kettes válasz, a másodikon a kettes kérdés és a hármas válasz, a harmadikon a hármas kérdés és az egyes válasz.

Eszközigény: az elkészített kártyák

A gyakorlat célja: a tananyag játékos ismétlése

A gyakorlat leírása: Minden diák kap egy kártyát. Egy önkéntes diák kiáll a tábla elé, s felolvassa a kérdését. Aki úgy gondolja, az ő kártyáján van a válasz, kiszalad a társa mellé, s felolvassa azt. Amennyiben helyesen válaszol, az ő kártyáján levő kérdést olvassa fel, s már jön is a válaszával a következő diák. Amikor már mindenki kinn áll, s láncban megválaszolták a kérdéseket, összekeverik egymás között a diákok a kártyákat, s újból kezdődik az egész.

Megjegyzés: Addig érdemes a kártyákat cseréltetni, amíg olajozottan nem megy a láncalkotó folyamat.

Variációk: A kártyákra definíciók és megfelelőik is kerülhetnek, vagy idegen szavak és magyarázatuk, szinonimapárok, esetleg ellentétpárok. A játékot izgalmasabbá tehetjük úgy, hogy az első próbakör után időkeretet is megszabunk, aminek leforgása alatt meg kell alkotni a kérdés-válasz láncot.

BARKOCHBA MÁSKÉPP

Időkorlát: 20–25 perc

Előkészület: kártyák a tananyag kulcsszavaival (írók, költők; történelmi személyek vagy események; földrajzi helyek; bármilyen meghatározások, stb.)

Eszközigény: az előre elkészített kártyák

A gyakorlat célja: a tananyag ismétlése, megfelelő kérdések megfogalmazásának gyakorlása

A gyakorlat leírása: A diákokat hármas csoportba osztjuk. Minden csoport kap egy pakli kártyát a kulcsszavakkal. A pakli az asztal közepére kerül, lefordítva. A diákok a csoporton belül megegyeznek a sorrendről. Az első diák felhúzza az első lapot. A másik két diák csakis eldöntendő kérdéseket tehet fel annak érdekében, hogy rájöjjenek, milyen fogalom szerepel a kártyán. A kitaláló felek korlátlan számban tehetnek fel kérdéseket. A kártyahúzó diák kötelessége, hogy legjobb tudása szerint válaszoljon. Amennyiben nem tudja a kérdésre a választ, válaszolhat „Nem tudom”-mal. A kitaláló diákok személyenként egyszer kérdezhetnek rá a megfejtésre. Ha a rákérdezés helyes volt, a kitaláló diák kap egy pontot. Ha hibás választ adott, még tehet fel kérdéseket, de már csak a másik diák kérdezhet rá a megoldásra. Amelyik kitaláló rájön a megoldásra, az kap egy pontot. Ha egyik kitaláló diák sem jár sikerrel, a kártyahúzó kap pontot. Ezt követően jön a következő diák, aki kihúz egy kártyát, s a játék ugyanezen szabályok mentén folytatódik. Az nyer, aki az összes kártya felfordítása után a legtöbb pontot szerezte.

Megjegyzés: Könnyíthetünk a szabályokon, s lehetőséget adhatunk pl. többszöri rákérdezésre is. Az „Igen”, „Nem”, „Nem tudom” válaszlehetőségeken kívül engedélyt adhatunk pl. a „Nem jellemző” válaszadásra is. Az a fontos, hogy minden válaszlehetőséget előre egyeztessünk a diákokkal.

OKOSTELEFON

Időkorlát: 5–10 perc

A gyakorlat célja: definíciók, meghatározások ismétlése

A gyakorlat leírása: A klasszikus telefonos játéknak egy változata az alábbi. Üljenek a diákok körbe, a tanár-

ral együtt. A tanár megfogalmaz egy mondatot az ismétlendő tananyagból, és a mellette ülő diáknak a fülébe súgja. Ez a diák továbbítja az üzenetet, s addig folytatódik a lánc, míg vissza nem ér a tanárhoz. Ha helyesen ér vissza a mondat, a diákok helyet cserélnek, s jön a következő gondolat, melyet újtára indít a tanár. Ha nem ér vissza helyesen a mondat, vissza kell keresni, kinél veszett el az információ, s hogy gyanakodtak-e útközben a mondat helyességén. Miután tisztázva volt a helyzet, folytatni lehet a játékot a helycserével és a következő mondattal.

KERESD A HIBÁT!

Időkorlát: 15–20 perc

Előkészület: Az ismétlendő tananyag legfontosabb meghatározásait, tényeit írjuk át hamisra, s készítsünk belőle egy kivetithető prezentációt. Minden diára egy hamis mondat jusson. Kb. 6–8 mondattal dolgozzunk (ez létszámtól és időtől függően változtatható).

Eszközigény: vetítő, elkészített prezentáció; diákoknál íróeszköz és füzet (vagy lap)

A gyakorlat célja: a tananyag ismétlése, a közös megegyezés gyakorlása

A gyakorlat leírása: A diákokat párba állítjuk. A feladatuk, hogy közös megegyezéssel a hamis mondatokat helyes állításokká írják át. A tanár a mondatokat egyenként vetíti ki, s minden mondat áttárgyalására egy percet ad. A diákoknak az egy perc alatt meg kell egyezniük s le kell jegyezniük a mondatukat. Miután minden kérdésre sor került, két-két párosból négyeseket alkotunk. Így öt percük van arra, hogy egyeztessék az állításokat, s az esetleges hiányosságokat kipótolják. Miután minden négyes elkészült, közösen ellenőrizzük le, melyik csoportnak sikerült az állításokat helyesen átfogalmazni.

